MATURITNÍ ZPRAVODAJ

CERMAT INFORMUJE O NOVÉ MATURITNÍ ZKOUŠCE

40

2017

ČESKÝ JAZYK

Maturitní zkoušku z českého jazyka a literatury (ČJL) musí v rámci společné části maturitní zkoušky absolvovat povinně všichni maturanti. Zkouška z českého jazyka a literatury je koncipována jako zkouška **komplexní**, což znamená, že se skládá ze tří částí: **didaktického testu**, **písemné práce** a **ústní zkoušky**, přičemž každá z těchto dílčích zkoušek má pro celkové hodnocení zkoušky stejnou váhu (poměr 1 : 1 : 1). Pro úspěšné absolvování komplexní zkoušky z českého jazyka a literatury je zapotřebí **úspěšně absolvovat všechny jednotlivé dílčí zkoušky**.

ZÁKLADNÍ INFORMACE KE ZKOUŠCE Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Zásadní změnou v rámci jarního zkušebního období maturitní zkoušky 2017 je konání dílčí zkoušky formou písemné práce již v první polovině dubna, tedy před uzavřením klasifikace za závěrečný ročník středoškolského vzdělávání. Konkrétně se **písemná práce z českého jazyka a literatury** bude konat v úterý **11. dubna 2017 od 12:00 hodin.**

Termín **didaktického testu z ČJL** byl potom v jarním zkušebním období 2017 stanoven na **3. května 2017 od 8:00 hodin.** Datum konání **ústní zkoušky** stanovuje ředitel školy, přičemž ústní zkouška se musí konat v termínu mezi **16. květnem a 12. červnem 2017.**

Žáci s přiznaným uzpůsobením podmínek (PUP) mohou mít prodloužen čas na vykonání těchto dílčích zkoušek, a to na základě doporučení školského poradenského zařízení, které odevzdali řediteli školy spolu s přihláškou k maturitní zkoušce v listopadu 2016. Cizincům, kteří pobývají na území České republiky po dobu kratší než

>>>

Vážení čtenáři,

stejně jako v minulých letech i letos připravujeme pro maturanty tematická čísla Maturitního zpravodaje zaměřená na jednotlivé zkoušky společné části maturitní zkoušky. První tematické vydání Maturitního zpravodaje pro maturitní zkoušku 2017 je zaměřeno na zkoušku z předmětu český jazyk a literatura, který je pro všechny maturanty povinný a který má v řádném termínu jarního zkušebního období 2017 přihlášeno necelých 70 tisíc maturantů.

U zkoušky z českého jazyka a literatury došlo v letošním roce ke změně v termínech konání dílčí zkoušky konané formou písemné práce. Maturanti ji budou skládat ještě před ukončením klasifikace za závěrečný ročník středoškolského studia, konkrétně 11. dubna 2017. Věřím, že informace obsažené v tomto vydání Maturitního zpravodaje Vám dobře poslouží k úspěšnému absolvování maturitní zkoušky.

Jiří Zíka
ředitel CZVV

Jednotné zkušební schéma písemných zkoušek společné části maturitní zkoušky pro jarní zkušební období 2017 naleznete na webových stránkách www.novamaturita.cz v sekci **Maturitní kalendář** zde.

čtyři roky bezprostředně před konáním maturitní zkoušky, může být na základě jejich žádosti uvedené v přihlášce k maturitní zkoušce navýšen čas pro konání zkoušky, a to u didaktického testu o 15 minut a u písemné práce o 30 minut.

PÍSEMNÁ PRÁCE Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Písemná práce z českého jazyka a literatury ověřuje dovednosti spojené s **produkcí textu.** Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání stanoví pro každé zkušební období 10 tematicky různorodých zadání, z nichž si maturanti vybírají jedno. Součástí zadání mohou být výchozí texty různého charakteru (např. písemný text, graf, tabulka, obrázek, schéma včetně jejich kombinací). Na výběr zadání a přípravu písemné práce je vymezeno 25 minut. Během této doby si žáci mohou naplánovat podobu písemné práce. V testovém sešitě mají k dispozici jednu prázdnou stránku, na niž si mohou např. napsat osnovu, část konceptu nebo poznámky. Po uplynutí 25 minut zadavatel zkoušky vydá žákům jejich záznamový arch, na jehož titulní straně žáci zaškrtnou číslo vybraného zadání písemné práce, další stránky jsou určeny pro samotný finální text písemné práce. Čas na vypracování písemné práce je 90 minut. Jak již bylo uvedeno, výjimku v tomto směru mohou tvořit žáci s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky nebo cizinci.

Během zkoušky mohou maturanti používat Pravidla českého pravopisu. Cizinci mohou navíc využít překladový slovník a Slovník spisovné češtiny, žáci s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání zkoušky mohou používat kompenzační pomůcky uvedené v doporučení školského poradenského zařízení. Vyhodnocení písemné práce probíhá centrálně jmenovanými a certifikovanými hodnotiteli písemné práce v Centru.

Žáci by měli pamatovat na to, že pro hodnocení písemných prací platí **vnitřní podmínka hodnocení,** že písemná práce, která nesplňuje požadavky na 1. kritérium (reaguje na jiné téma nebo nevykazuje charakteristické rysy zadaného slohového útvaru / nerespektuje zadanou komunikační situaci), **je celkově hodnocena 0 body a v dalších kritériích se již nehodnotí.** Také písemná práce, která nesplňuje požadavky na stanovený počet slov, je celkově hodnocena 0 body.

Minimální rozsah písemné práce z českého jazyka a literatury **je 250 slov** (orientačně 25 až 30 řádků v závislosti na velikosti písma), **horní hranice není stanovena.** Pokud žák napíše práci kratší než 200 slov, je ohodnocen 0 body.

KOMPLEXNÍ ZKOUŠKA Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY – přehled

dílčí zkouška	vymezený čas	forma zadání	povolené pomůcky
písemná práce	25 minut na výběr tématu + 90 minut na zpracování	výběr z 10 zadání	Pravidla českého pravopisu, modře nebo černě píšící propisovací tužka
didaktický test	60 minut	test	modře nebo černě píšící propisovací tužka
ústní zkouška	20 minut na přípravu + 15 minut na zkoušku	vylosovaný pracovní list	psací potřeby

UPOZORNĚNÍ: Předmětem hodnocení je pouze autorský text žáka. Text prokazatelně převzatý z dostupného zdroje se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce a nebude hodnocen.

Rady a doporučení pro úspěšné vypracování písemné práce z českého jazyka a literatury

- **Pečlivě přistupujte k výběru zadání.** Promyslete si, které ze zadání je vám blízké jak tématem písemné práce (o čem máte psát), tak i zpracováním (jakým způsobem máte psát a jaké jazykové prostředky máte volit).
- **Efektivně využijte 25 minut vymezených pro výběr zadání.** Během této doby si naplánujte budoucí podobu písemné práce. Do testového sešitu si můžete psát poznámky, osnovu, koncept nebo si jinak rozvrhnout práci a uspořádat myšlenky. Osnova není součástí hodnocení, není tedy nutné ji opisovat do záznamového archu. Tvorba osnovy je však důležitá v přípravné fázi psaní textu, je proto vhodné načrtnout si orientační body budoucího textu a při samotném psaní se tohoto plánu držet.
- **Držte se zvoleného zadání.** Odchýlení od zadání, nebo dokonce jeho nesplnění má vliv na konečné hodnocení písemné práce.
- **Rozvrhněte si dobře čas na vypracování písemné práce,** nechte si **dostatek času na** její **finální kontrolu.** Během 90 minut musíte stihnout zapsat celou finální verzi textu do záznamového archu. Před odevzdáním písemné práce je vhodné si text ještě jednou přečíst, případně zkontrolovat problematické pravopisné jevy v Pravidlech českého pravopisu.
- **Pečlivě volte jazykové prostředky, respektujte adresáta textu** i požadavky na daný slohový útvar nebo funkční styl. Např. povinnou součástí textů publicistického stylu je titulek, který můžete sami vymyslet nebo opsat ze zadání. Absence titulku v publicistice bude při hodnocení penalizována.
- **Neopakujte stále stejné formulace,** měli byste prokázat dostatečnou šíři slovní zásoby. Text by měl být přehledně a logicky uspořádán, aby bylo možné se v něm snadno orientovat.
- **Pište čitelně.** To, co hodnotitel nepřečte, nebude moci ohodnotit.
- **Pozor, pouhé opsání výchozího textu se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce!**
- **Můžete používat psací nebo tiskací písmo, ale musíte rozlišovat velká a malá písmena.**
- **Důležité je i rozvržení textu, proto v písemné práci oddělujte části textu pomocí odstavců.**

Jak pracovat s výchozím textem

V některých zadáních se žáci mohou setkat s výchozími texty, které mohou mít různou funkci. Funkce výchozích textů je vždy uvedena ve zpracování. Pokud má výchozí text funkci inspirativní, může ho maturant do své práce funkčně začlenit, může také ale pracovat pouze s jeho částí nebo ho ve svém textu vůbec nemusí použít. Zadání může být například koncipováno tak, aby žáci museli s výchozím textem pracovat. Jiné zadání může požadovat, aby navázali na situaci ve výchozím textu. Výchozí text lze někdy použít jako úvod písemné práce, např. u vypravování. V tomto případě není nutné ho doslova opisovat, návaznost však musí být zcela zřejmá, neboť jinak by byla narušena koherence textu a adresát by textu nemusel rozumět.

DIDAKTICKÝ TEST Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Didaktický test z českého jazyka a literatury ověřuje osvojení **základních jazykových a literárních vědomostí a dovedností** a je složen z 32 úloh. Zastoupeny jsou jednak různé typy **uzavřených úloh s právě jednou správnou odpovědí** (úlohy s výběrem ze 4 alternativ, s dvoučlennou volbou, přiřazovací a uspořádací), jednak **otevřené úlohy se stručnou odpovědí** (odpovědí jsou nejčastěji slovo/slova, slovní spojení). U každé úlohy je vždy uveden

>>>

maximální možný počet bodů, který lze získat za správné řešení dané úlohy. Maximální možný počet bodů za celý test je 50.

Víte, že na www.novamaturita.cz je zveřejněn seznam literárních žánrů, autorů a děl, která se mohou objevit v úlohách didaktického testu z českého jazyka a literatury?

SEZNAM LITERÁRNÍCH ŽÁNRŮ, AUTORŮ A DĚL

Na řešení testu je vymezen čas **60 minut.** Do testového sešitu si můžete např. psát poznámky, podtrhávat pasáže ve výchozích textech, samotné řešení úlohy je však **nutné zapsat do záznamového archu,** který je pak vyhodnocován. Způsob zápisu odpovědí do záznamového archu je uveden na titulní straně testového sešitu. V průběhu testování není dovoleno používat žádné pomůcky kromě psacích potřeb. Výjimku mohou tvořit žáci s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky, kteří mohou využívat kompenzační pomůcky v souladu s platným doporučením školského poradenského zařízení.

Rady a doporučení pro úspěšné složení didaktického testu z českého jazyka a literatury

- **Pečlivě prostudujte katalog požadavků.** V didaktickém testu se může vyskytnout úloha, jejíž řešení se opírá o znalost termínu uvedeného v katalogu požadavků. V tomto případě nebude v testu k dispozici definice daného termínu. Např. pokud bude v rámci testu vyžadována identifikace anafory, tato figura nebude definována, protože je zahrnuta do výčtu tropů a figur v katalogu požadavků (viz bod 1.9); pokud ale bude vyžadována identifikace epanastrofy, při řešení úlohy bude definice této figury k dispozici.
- **Prostudujte si seznam literárních žánrů a autorů k didaktickému testu z českého jazyka a literatury** platný pro školní rok 2016/2017.
- **Čtěte pečlivě zadání úloh.** Dejte si pozor zejména na zadání úloh, v nichž se **pracuje se záporem** (např. není, neobsahuje).
- Pokud se úlohy vztahují k výchozímu textu, přečtěte si nejprve zadání těchto úloh a poté **zvolte efektivní strategii čtení** výchozího textu.
- Při řešení úloh, které se vztahují k výchozímu textu, **pracujte pouze s informacemi, které jsou v daném výchozím textu obsaženy.** Žádná úloha (s výjimkou úloh ověřujících interdisciplinární souvislosti) nevyžaduje znalost faktů, které jdou za konkrétní text.
- Při řešení otevřených úloh **uvádějte pouze požadované informace.** Psaním nadbytečných údajů riskujete ztrátu bodů. Pokud totiž uvedete správnou odpověď a současně další údaje, které jsou chybné, je odpověď celkově vyhodnocena jako nesprávná.
- U otevřených úloh se **za chybu považuje jednak neuvedené řešení, jednak chybné řešení, přičemž počet chyb se promítá do hodnocení úlohy.** Pokud tedy máte např. napsat správně všechna slova, která jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou, nebo vypsat z výchozího textu všechna zájmena, **není vhodné tipovat odpovědi**! Zapište

>>>

pouze ta slova, u kterých jste si jistí, že jsou správnou odpovědí. Pokud např. máte napsat 4 slova, 2 slova napíšete správně a 2 slova napíšete chybně, za úlohu dostanete 0 bodů.

- **V zastoupení jednotlivých odpovědí nehledejte žádný systém.** Např. u úloh s výběrem ze 4 alternativ (vybíráte z nabídky odpovědí A – D) se může čtyřikrát za sebou vyskytovat správná odpověď A, u svazku čtyř úloh s dvoučlennou volbou (ANO/NE) se mohou objevit odpovědi v poměru 2 : 2, 1 : 3 nebo 0 : 4.
- **Hodnotí se pouze odpovědi uvedené v záznamovém archu. Řiďte se** tedy **pravidly** pro správný zápis odpovědí, která jsou uvedena **na první straně testového sešitu.** Dbejte na to, aby odpovědi na otevřené úlohy byly čitelné a nepřesahovaly pole určená k zápisu těchto odpovědí.
- **Rozvrhněte si správně čas,** nechte si **dostatek času na finální kontrolu** a zápis odpovědí do záznamového archu.

ÚSTNÍ ZKOUŠKA Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Předmětem ústní zkoušky jsou praktické **komunikační dovednosti a přiměřená analýza a interpretace uměleckého i neuměleckého textu.**

Ze školního seznamu literárních děl si na základě kritérií stanovených v katalogu požadavků musí každý maturant do 31. března 2017 vybrat **20 literárních děl,** která jsou zároveň seznamem jeho maturitních zadání.

> Důležitým zdrojem informací je katalog požadavků z českého jazyka a literatury, kde jsou mimo jiné příklady testových úloh. Naleznete ho na webových stránkách www.novamaturita.cz.

Zkouška začíná poté, kdy si žák vylosuje číslo zadání a obdrží příslušný pracovní list, který obsahuje výňatek z uměleckého textu, výňatek z neuměleckého textu a strukturu zkoušky. Obecnou strukturu zkoušky mohou mít všichni žáci také k dispozici na potítku. **Na přípravu na zkoušku je vymezeno 20 minut,** samotná **zkouška trvá nejdéle 15 minut.** U ústní zkoušky z českého jazyka a literatury nejsou kromě psacích potřeb povoleny **žádné pomůcky,** tedy ani čtenářský deník. Datum a čas konání ústní zkoušky stanovuje ředitel školy.

Rady a doporučení pro úspěšné složení ústní zkoušky z českého jazyka a literatury

- Doporučujeme, abyste si odpovědi na jednotlivé body ve struktuře zkoušky během přípravy na zkoušku přehledně poznamenali. Lepší je **psát si přípravu** spíše **heslovitě** nebo pomocí **krátkých vět.**
- Podstatou ústní zkoušky je analýza textů, převážná část zkoušky se odehrává **nad textem.** Vhodné je tedy označit si pasáže ve výňatku, jimiž budete svá tvrzení dokládat.
- Dbejte na kvalitu ústního projevu, která je samostatným kritériem hodnocení. **Mluvit** spisovně, souvisle a srozumitelně, **vyjadřovat se** v dobře strukturovaných a přehledných větách je tedy důležité.

HODNOCENÍ SPOLEČNÉ ČÁSTI MATURITNÍ ZKOUŠKY Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Didaktický test je vyhodnocován centrálně elektronickou formou. Písemná práce je hodnocena centrálně jmenovanými certifikovanými hodnotiteli písemné práce. Ústní zkoušku hodnotí vždy dva hodnotitelé jmenovaní ředitelem školy, kteří jsou držiteli platných osvědčení k hodnocení ústní zkoušky společné části maturity.

Celkový bodový zisk z komplexní zkoušky z českého jazyka a literatury se vypočítá jako vážený průměr procentních bodů získaných ve všech třech dílčích zkouškách, přičemž váhy jednotlivých zkoušek (didaktický test : písemná práce : ústní zkouška) jsou 1 : 1 : 1.

ZDROJE INFORMACÍ

Základním dokumentem pro přípravu k maturitní zkoušce z českého jazyka a literatury je platný katalog požadavků. Dalším praktickým zdrojem informací jsou oficiální webové stránky www.novamaturita.cz, kde zájemci naleznou veškeré informace týkající se maturitní zkoušky a mají zde také například k dispozici didaktické testy nebo zadání písemných prací z minulého školního roku.

Získat důležité informace týkající se maturitní zkoušky lze také prostřednictvím oficiálního facebookového profilu **Udělám maturitu**, zároveň zde může probíhat diskuze, předávání si zkušeností nebo se zde žáci mohou dozvědět zajímavosti ze světa vzdělávání. V případě dotazů týkajících se obecných pravidel organizace maturitní zkoušky je pak v pracovní dny k dispozici **informační linka HelpDesku CZVV 224 507 507,** případně lze poslat dotaz e-mailem na info@novamaturita.cz. Konkrétní dotazy žáků týkající se přihlášení ke zkouškám, výsledků zkoušek nebo doporučení školských poradenských zařízení je nutné i s ohledem na citlivost některých informací řešit primárně s ředitelem školy.

Informace pro žáky s přiznaným uzpůsobením podmínek maturitní zkoušky

Na www.novamaturita.cz je samostatná sekce věnovaná uzpůsobení podmínek pro vykonání zkoušky. Jsou zde i ukázky upravené zkušební dokumentace pro žáky zařazené do skupin 2 a 3. Doporučujeme se s podobou zkoušky i jejími pravidly předem seznámit.

UDĚLÁM MATURITU NA FACEBOOKU

DŮLEŽITÉ UPOZORNĚNÍ!

Informace ze zdrojů mimo oficiální portály www.novamaturita.cz, www.cermat.cz a facebookový profil **Udělám maturitu** mohou být **nepřesné a zavádějící.** Pro ověření informací nás neváhejte kontaktovat prostřednictvím **sociální sítě, informačního e-mailu** info@novamaturita.cz nebo na **HelpDesku CZVV 224 507 507.**

MATURITNÍ 40 ZPRAVODAJ 2017
Zpracovalo Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání
ISSN 1803-9928